

Pserhofer J.

gyógyszerész Bécsben.

Singerstrasse 15 „zum goldenen Reichsajfel“.

Vértisztító labdacsek, azelőtt egyetemes pillüknak nevezték, teljes joggal me-
délnek az utóbbi elnevezést, miután valóban alig létezik betegség, melyben
e labdacsek már egyszerűen nem bizonyították volna csodás hatásukat. A legmagasabb esetekben, mi-
más orvosok használnak általában, a pillüknél sokkal nagyobb hatást érnek el. A leggyor-
sabb állít be. 1 doboz 10 labdacsek 21 kr., 1 tükör 6 dobozzal 1 frt 5 kr., póstián küldve 1 frt 10 kr.
Szélesebb 1 tükörrel nem szállítjuk. Szállítás utánvétel vagy póstiánküldés esetén a kérés-
ből törlek költségünkért köszönetet mondunk. Mindenki, a ki csak egyszer tett velük kísérletet, ajánlja e
labdacsekat.

A sok köszönő iratból közlünk néhányat:
T. Pserhofer úr! A 3 1/2 tükör az Ön jó gyógyhatású labdacsekból az első levelemben ismertettél baj nemcsak enyhítettél, hanem teljes gyógyulást hoztál. Nem, ki sok év óta szörz meg szörz gyöngyök kísérlet meg, és egészen le volt soványos, az Ön kitűnő labdacseki által egészséges életvidor és jó kedvű lett. Köszönöm Önnek, egész családom nevében, és teljes szívemből kívánom, stb. stb. A mellékelt 10 iratból kérek újabb labdacsekat, hogy azokkal más szenvedőkön is segíthessek.
Galacz, 1879. febr. 25.
Weidner Rezső.

Tisztelt úram! Szerencsés voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacsekhöz jutni, melyek nálam csodákat műveltek. Évek óta szenvedtem felfűlés- és szédülésben; egy lehatóm 10 dobot adót az Ön kitűnő labdacsekből, s e 10 labdacsek oly teljesen helyre állított hogy csodálatos. Köszönettel lérek újabb 1 tükörrel.
Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.
Szabó Malvina.

Tisztelt úram! Nem találom illó szavakat, hogy Önnek a vértisztító labdacsek kitűnő hatásait milyen árszél köszönettel kifejezzem; nem fogom a betegséget nézni, melyek hosszabb idő óta kínoztak, először is; úgy angyi, hogy csapn egy doboz elhasználtas után minden beteg-

Amerikai köszvény-kenőcs, gyorsan ható, kétségteletlenül legjobb szer minden köszvényes és csúszós baj, nevezetesen hátrgerincsbaj, tagcsúszás, görcs, ideges fogfájás, fejfájás, fül-szaglás, stb. stb. elien. 1 frt 20 kr.

Chinai toilette-szappan, a legújóké-
szappan terén. Használata után a bőr bársny sima lesz és igen kellemes szagot tart meg. Igen sokáig tart és ki nem szárad. Egy darab 70 kr.

Fiaker-por, általánosan ismert jeles házi-
sér, hurat, rekedtség, főtököt, stb. elien. 1 doboz 25 kr.

**Lentner testvérek híres tyuk-
szem-tapasza,** 3 darab 18 krajczár.

Élet-esszencia (franci csepp-k), jeles
házi szer megromlott gyom-
Egy üvege 20 kr.

Csukamáj-olaj (Dorsch-fel), valódi ered-
jedi. Mangertöl: a legkiváló-
nabb minőség. Egy üveg 1 frt.

Mia-Poko valódi chinai szer (Po-Ho-nak is
neveztetve), ideges főtűzés, arcz-
és fogfájás, migräne, stb. e félek elien. Számos
orvos által megkísérte és ajánlja. Egy csepp a
homlok vagy halántékra dörzsölve, s a főtűzés

Minden francia különlegesség vagy raktáron tartatik, vagy kívánatra
ponosan és legolcsóbban megszerzetik.

Legtöbb a fönnevezett különlegesség közül kapható **BUDAPESTEN, TÖRÖK
JÓZSEF** gyógyszerárában is.

A FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent
minden könyvárusnál kapható:

Protestans új képes naptár

1881-ik évre.
Szerkesztette DÜZS SANDOR.
XXVII. évfolyam.
Ára 50 krajczár.

TARTALMA: Naptári rész. — Bélyegkekről. — Fabiny Teofil. (Arcképpel). — Könyves Tóth Kálmán. A képlán bibliája. (Beszély). — Tarezy Lajos. (Arcképpel). — A pápai reformatus főiskola. (Képpel). — Kőrödy Sándor. Temetőben. — Az igaz József. (Holland beszély Ermetől). — Dr. Csiky Kálmán. Kerkapoly Károly. (Arcképpel). — Ráth Hood Tamástól. Ford. Faluhelyi Gábor. — Hovvá Julius. — Dúza Sándor. Bertier Eugén. (Arcképpel). — Somogyi Budolf. A mi egészségünk. — Börzöli Gábor. Kő és vörög. — Az okos bíró. — Protestans egyházi tiszti címár. — Országos vásárok. — Hirdetések.

KESZÜLEKEK

FISCHER PÉTER ÉS TÁRSA.

orvos-sebészi mű- és kötszer-gyárnokok
Budapesten, hatvani utca 16-ik szám.

Porlasztó készülékek belégzéshez torokbajoknál, 3 frtől, 8 frt; légzővöd (respiratorok), 3 frtől 8 frt; hőmé-
rő, a beteg testhőmérték meghatározására, 2 frtől 4 frt; löcsölő tanak (irrigatorok) önbefektetésre, 2
2 csővel, üvegből vagy kőből 2 frt 50 krtól 5 frt; sebcsenekök ön-, üveg-, vagy ruggantából, 50 krtól
4 frt; óselesek (cyclo-pomp) 2 frt 50 krtól 5 frt; székmedencék 3 frtől 6 frt 50 krtól, dr. Martin-féle rugganta
pólyák, és angol rugganta harisnyák 3 frtől főtűzés, rugganta sárkötők, lágy- és kőből-árvékhez, 3 frtől főtűzés;
továbbá mindennemű kettőkötők, Lister-féle fertőtlenítő kötszerek, főtűzők, vízszóró és főtűző-pólyák, rugganta
lép-rak, ágybédők, légrakók és rugganta áruk, villámlejtés bevezetési és forgási készülékek; valamint min-
den amit betegségeit és helyes növezteti kármivel, mint főtűzők, agyvesztők, gépezők, lábepkek, man-
kák, és műleges vágtagok a legrutányosabb árak mellett szállítunkat. 6193

Vidéki megrendelések utánvétel mellett pontosan eszközöltetnek.

A Pain-Expeller

nagy- és kiszer.

Pagliano Ernő tanár

vértisztító

szörpje

Nápolyban, 4 Galata Säu
Mareo, Pagliano Ernő tanár
házában lesz elár-
sítva. A forenczi ház be-
záratott, miután az egész
Nápolyba lett átvéve.

Dr. Fáykiss

szepesi kárpát-növény-kivonata egy üveg használati
utalással 75 kr.
szepesi kárpát-növény-cukorkák egy skatulya haszná-
lati utalással 85 kr.
szepesi kárpát-növény-thea 50 krtól, kisebb csomag 25.
Mell- és tüdőbetegeknek?

Tannochinin-hajkenőcs

Franklin J. töl
évek óta orvo-
sok és 1-ikusok által valamennyi hajnövesztő szer
között a legjobbnak elismerve, 1 csinosan kiállított
nagy szelence 2 frt.

Kölni víz

(Eau de Cologne).

A legkiválóbb s az egyedüli valódi a feltaláló eredet i
receptje német destillált kölni víz 6183

Farina János Máriaól Kölnben, a Rajna mellett.
JÜLICHS-PLATZ Nr. 4.

Kis hegedü.

Versek, mesék és dalok jó
kis gyermekek számára.

Írta
Horkai bácsi.
Ára füzve 40 kr.

JÜLICHS-PLATZ Nr. 4.
Kapható Budapestén Vértessy Sándor, Lueff M., Müller J. L.
és SCHWARZ FRIDERIKÁ illatszertárában, Városháster 9.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (egyetem-
utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvárusnál kapható:

A magyar nők házi naptára

1881-ik évre.
Szerkesztő
BENICZKY IRMA
XIII. évfolyam.
Ára füzve 60 krajczár.

TARTALMA: Naptári rész. — Bélyegkekről. — Naplójegyzetek. — A királyi araja. (Arcké-
ppel). — *Nem le-ét (Egy családiana napójából). — Az első burgonya. (Képpel). —
A házi rém. — Afghán kat nák és nők (Két képpel). — A meghülés következményei.
Dr. Dvaubluth után. — Hőzivatar a hegyek közt. (Képpel). — két ifjú arszlán a majom-
világból (képpel). — Hasznos tudnivalók. — Mulattató rész. Szász Károly: A számlizott
parkjában. (Képpel). — A tengeri fürdőben. (Beszély). — Mesemondák. — Az ezüst-kegy-
ember. — *Eleven sobajítás (Képpel). — Rókaavadászat Mustangban. (Képpel). — Vi-
centi K. Haider efendi nevének a *papus pénze. (Történet a Bosporus mellől). — U-
ezai alakok Szt. Pétervárból. (4 képpel). — Apróságok. — Országos vásárok. — Hirdetések.

VASÁRNAPI UJSÁG

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és f. egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: f. télre ... 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: f. egész évre 8 frt
f. télre ... 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: f. egész évre 6 frt
f. télre ... 3 * Kalföldi előfizetésekre a postailag
meghatározott vitelűj is csatolandó.

3-ik szám 1881. BUDAPEST, JANUÁR 16. XXVIII. évfolyam.

AZ UJFALVY-PÁR UTAZÁSA KÖZÉP-ÁZSIÁBAN.

III.

(Utazás Khokandba; Khodsand; a tarantász és a jemesik;
megérkezés Khokandba. Khudajar khán és palotája.
Abramov tábornok.)

Ujfalvyék július elsején, vasárnap indultak el Taskendből arra az expedícióra Ferganába, melyet Ujfalvy Kaufmann tábornokkal együtt tervezett. A taskendi gimnázium két tanára, Abdullah nevű perevocsik, tatár tolmács, továbbá egy fényképezés és Feodorov kozák, kit Kaufmann adott Ujfalvy mellé, kíséré őket utjokban. A nappali hőség árnyékban is 36—42 fok R. levén, éjszaka utaztak és nappal pihentek. Reggel hat órákor már félbeszakították utazásukat, mert a hőség már akkor is elviselhetlen volt. Kurama nevű vidéken utazták át, melynek lakói kirgizek és szártok. Nemsokára elérték Pskendet, Jakub bég, kasgari khán szülőhelyét. A khán nem puhára vetett rózsaszőnyon nyugszik országában, mert a khinaiki folyást nyugtalanítják s Kaufmann tábornok azt hiszi, hogy nemsokára orosz Turkesztánba fog menekülni, orosz pártfogást keresni az a zsarnok, ki az oroszoknak nem nagy barátja. Murza-Abadnál mutatják az utazóknak azt az egyszerű sirt, melyben 1875-ben a khokandiak által elfogott és megfójtott sztarosza és jemesikek nyugszanak. Midőn a Szir-Derja folyóhoz értek, Khodsand városba léptek. Ez a város a folyó mellett fekszik, melynek tükreben fürödnek a Mogol-Tau hegységnek lábái. Ez a hegység megvédi a várost Szibéria fagyasztó szeleitől, miért is Turkesztánnak legforróbb városa. Az őszi barack, dinnye, szőlő már bőveben érett volt. A szőlőnek itt három faja van: a fehér, fekete és a pettyes. Az utak e különben regényes vidéken rettenetek lehetnek, mert szegény Ujfalvyné alig győzi a panaszt a kiállott gyötrelmek felett. Minden lépten-nyomon a kizökkenésnek, láb-és nyaktörésnek van kitéve az utazó. A jemesikek pedig, e nyakas orosz Phaetonok sehog sem tudnak leszokni a veszett sebes hajtásról. Aztán azok a szunyogok és legyek is oly szörnyen barátságosak, hogy alig tudnak szabadulni az utastól s éjjel-nappal dongással és csípéssel udvarolnak körülötte. A háboru nyomai még most is meglátszanak a vidéken; pedig már nehány éve telt el, hogy a béke az oroszok kezére juttatta e földrészt. Reggeli órában érkeztek meg Khokandba, az egykori hasonnevű khánság fővárosába. Ma ez az ország Fergana nevet visel s Khokand képezi keleti részét, míg a nyugatihoz Uratübe és Khodsand tartoznak s mindkét rész a turkesztáni főkörmányzóság szir-derjai tartományához tartozik. A jemesik most is, mint mindig, valahányszor valamely helységbe ér, oly eszevesztettül gyorsan hajtott, hogy a tarantász inkább a levegőben repült, mint a hepelupás uton. Rossz jemesikek tartanak, ki nem érti művészetét,

AZ UJFALVY-PÁR KÖZÉP-ÁZSIAI UTAZÁSÁBÓL. — MOHAMMEDÁN MECSET BELSEJE.

ha nem tüntetné ki ügyességét a sebes hajtással. Az elgázolás számba sem jön ilyenkor; egy szártól több vagy kevesebb, az nem tesz különbséget. A khokandiai még álomban voltak; az utcazón, udvarokon, tereken heverték a férfinemhez tartozók, míg a nők a gyermekekkel a fullasztó hőségű szobákra vannak kárhoztatva.

Khokandban legelőször a nagy tere jutottak, melyhez fogható szepet sehol sem találtak Közép-Ázsiában. A bazár két hidon és vidéken terül el, melyek még a középkorból valók. Van a khokandianak igen szép veretű pénzek, különösen szép az arany pénz (tilla), melynek egyik oldalán a khán képe, a másikon pedig a felírás: „Veretett a szép Khokandban.” A város nem régen épült, nem régebb 160 évesnél. Azelőtt egészen mecsár volt ott, melyben sertések heverték; innen a város neve (khok = disznó, kand = város). A khán palotáját, melyvel egyetlen közép-ázsiai hasonló épület sem állja ki a versenyt, 1287-ben (1870) építtette Khudajar khán, ki nem sokáig volt annak birtokában. A szamarkandi palota szolgált mintául; de a khokandi azt sokban fölülmulta. Homlokzata, melyet képnök mutat, zománcos téglákkal van kirakva. A hárem maga oly rengeteg része az épületnek, hogy a khán ezer nejének minden kényelme biztosítva volt. Most az orosz kormányzó lakik benne. A hárem pompás kertre néz, melyben százados szőlőtőkék sűrű lugasokat képeznek és nagyszerű virágúak és kristályvízű szökőkutak ragadják el a szemlélt. A khán fogadó terméből, melynek mennyezete pompásan van kifestve, orosz templomot csináltak. Mikor a khán orosz kézre került, az öt gyűlölt khokandiai palotáján állottak bosszút s össze-vissza rondították és tördelték.

KHUDAJAR KHÁN.

A khokandiai utolsó khánja, Khudajar, jelenleg Orenburgban él belebbezve. Uralkodása nagyon zavaros és nyugtalan volt. 1843-ban kiáltotta ki khánná a hegyi kipesakok feje Muszulman-Kul. Akkor töltötte be 16-ik évét. Ő Sir Alinak legifjabb fia. Uralkodásának első nyolcz évében Muszulman-Kul, az ő gondnoka uralkodott az ő nevében. Kegyetlenkedési miatt a kipesakok (nomád kara-kirgizek) föllázdak és Muradot proklamálták khánnak. Khudajar azonban fölhasználva a zavart, mely a lázadó táborában uralkodott, elfoglalta Khokandot és khán lett. Bár erélyesen harcolt a kipesakok ellen, mégis kénytelen volt a bokharai emirrel keresni menedéket. Nehány évi távolléte alatt Szaid khán uralkodott, míg az oroszok 1865-ben Taskend ostrománál megölték Alim-Kult, a khán védőjét, minek folytán a khán Bokharába menekült. Most Khudajar visszajött Khokandba és ellenállás nélkül elfoglalván trónját, 1875-ig a legnagyobb zsarnoksággal uralkodott. Borzasztó mérsárlásokat vitt véghez. Nem volt nap, hogy kivégezés ne lett volna azon ő gyönyörködve ne nézte volna az áldozatok kinosítását. Ez volt az ő mindennapi mulatsága. Azzal kezdte virágzását, hogy volt gondnokát és 600 párthívét egymásután végeztette ki, legutolsónak hagyván gondnokát, ki őt a trónra segítette. Hogy alattvalói föl ne lázadhassanak ellene, azt a módot használta lecsendesítésükre, hogy tizezeret kivégeztetett közü-

lük. Az elítélteket nyilvánosan körülhordozták az utcákon s kiáltaniok kellett: „Ne nyulj hozzám, ha nem akarsz az én sorsomra jutni”. Aztán a hóhér megfogta az áldozat haját, imát mormogott és elmeteszte torkát. A kivégzések mindig a főtérre és leginkább vásárnapokon történtek; a halotttestet két napig közszemlére tették ki. 1875-ben az oroszok megvervén Abdurrahman Aftabedit, a kipesakok fejét, és Issza Uliét, a tüzéség fejét, elfoglalták a khokandi khánságot. Khudajart az oroszok magukkal vitték s Orenburgban évi 15,000 franknyi kegyben él. Magába zárkózott és mogorva, nem szeret emberek közé menni. Azt mondja, legsajnosabban nélkülözi a kivégzéseket, melyek neki egykor annyi gyönyört szereztek. Egy nap ebéden levén a kormányzónál, a csemegezésnél föl-tűnően hallgatag lett, míg a többi vendégek jó kedvben voltak. Egyszerre azt a kérdést intézte a kormányzóhoz: „Levágathatná ön mindezen vendégek fejét?” E kérdésre mindnyájan elhűlvén néztek a vérengző tigrisre, mintha már fejük fölé emeltette volna a fényes acélt. „Az én teendőm nem ebből áll”, válaszolt a kormányzó. Az ex-khán pedig gunyos mosolylyal folytatta a csemegezését.

Ujfalvyék Khokandból Margillánba utaztak; az ut odáig nagyon szép és élénk, mindenütt kislak-okkal (laktanyákkal) találkoztak, rövid távolságban egymástól. Margillán sokkal jelentékenyebb hely Khokandnál s ma sem tudja megszokni elsőbbségi szerepét, melyet az oroszoktól nyert. A város különben elég csinos, de csak ezután fog annyira kiépülni, hogy egy tartomány fővárosa lehessen.

Margillánban székel Fergana tartomány kormányzója Abramov tábornok, barátságos, vendégszerető és minden tekintetben derék katoná, ki — mint Ujfalvyné írja — a bensülöttek szeretetét és becsülését is bírja. Margillának érdekes a selyemzővése, mely iparzikk szolgáltatja Azsia e részének fényűzési öltözékére használt selymet.

Sahimerdan folyó mentén elragadó vidéken utaztak tovább Vadilba, hol Abramovnak nyári lakása van. Itt reggelhez théa mellé kumist adtak nekik, mely felette dicsérni halott italt Ujfalvyné nem tudta megszeretni; nagyon savanyúnak és sajtízának találta e savós kanca tejet, melyet mellajok ellen hatóságos gyógyszernek tartanak ott. Legpompásabbnak mondják a csinkendi kanca savót, melynek élvezésére évenként százával látogatják a betegek Csimkendet. A tél itt nem hosszú, de néha nagyon zord, a hideg 32—35 fokig is alászáll a fagypontra. A város szépen, festőileg terül el a hegy aljában; egész Nemanganig lehet ellátni, míg a másik oldalon a Ferganát határoló hegyek látszanak, melyek legtöbbjeinek csucsei hóval vannak borítva. Julius 18-án meglátogatták Sahimerdan várost, Közép-Ázsiának egyik híres bucsujáró helyét, hol állítólag Ali khalifa nyugszik; bár épen őt hely vitatja magának Ali nyughelyét. Itt közelben van a Kutban-kul tó, melyet Fedesenkó orosz tudós utazó látogatott meg először, mért is Ujfalvy Fedesenkó tavának keresztelte el. A tó színe pompás kékes smaragd színbe játszik. Az egész vidék ő lakói az özbegek, kiknek sorából való Dsengisz khán és Tamerlan, kik egykor rettegésbe ejtették Európát. Ujfalvy itt elvált egy időre nejétől, azzal a szándékkal, hogy az Alaj hegybe tesz egy hónapra terjedő kirándulást; de terve utazó társának akarathányán és más akadályokon hajtótörést szenvedett. Ujfalvyné több napi távollét után Osha utazott, hogy férjével találkozzék. Az oda vezető utat épen akkor kipesakok nyugtalanították, s a bátor francia nő minden rühir daczára, csupán Feodorov kozák kíséretében utazott Osha, a nélkül, hogy valami baja lett volna. Megvallja, hogy nem kis aggodalmat állott ki, de nem akarta elárulni, nehogy nyulzsívűnek tartsák. Aztán még kirándultak együtt Andidsanba s onnan visszatértek Khokandba és Taskendbe, megrakodva érdekes tapasztalatokkal és szép gyűjteménnyel.

Most bemutatott egyik képünk egy Bokharához közelfekvő mecsét belsejét ábrázolja. A mohamedán vallás a szobrászat és festészet művelését nem engedi meg az igazhívőknek, nehogy az bálványimádásra vezesse őket. Azért e művészetekkel egyáltalán nem találkozunk a mohamedanizmus imházaiban; mindazonáltal a

keresetlen egyszerűség és a nagyszerűség az építészetben megragadja a szemlélt. Ilyen benyomással van ránk a képünkön látható mecsét is.

Erődi Béla.

CSERGŐ PALI.*

Szereltem, szereltem, átkozott szereltem,
Hányszor vagy te átok sok szegény emberen;
Hány szív epedik hasztalanul érted,
Hány szív siratja meg édes betegségét!

Csergő Palinak is hogy szívbe estél,
Mind a két életre megrontója lettél;
Földig letiportad, csúfosan elvesztéd,
Rommá sorvasztád le szép daliás testét.

Vala jó kis háza, módos életszere,
Becsület munkán izadott tenyere;
Gonoszok is róla gonoszul nem szóltak,
Volt a háznál minden, boldogság nem volt csak.

Szelid felesége elaszva, halványon,
Nehéz fájdalommal vívódott az ágyon.
Mikor a faluban a harangot húzták:
Mindig csak azt hívék, hogy most neki húzzák.

De a halál csak ott forgott közelében,
Rá is lehelt volna, nem is mert egészen;
Gonosz szándékával tétovázni kellett,
Úgy őrizte anyját ágyán a két gyermek.

Pedig a régi jó férj egy idő oltá
Szegény beteg asszonyt úgy elhanyagolta!
Reggel víze sem volt s ha éhezett este:
Alig volt a háznál egy kis kenyerecske.

Hanem Csergő Pali dehogy gondolt ezzel.
Elhagyta a házat mindég kora reggel,
S mintha a jó Isten eszét vette volna,
Folyvást a biróné háza körül bolyga.

Járta is a beszéd faluszerte, sorban,
Hogy Csergő Pali a birónéval jól van;
S mikor szegény bíró távozik a háztól:
Titkos heje-huja, szinte egész nász foly.

Hallott a bíró is végre a dologról,
Nem hitt ugyan semmit az egész dologból;
De hogy becsületén mégse essék csorba:
Egyszer Csergő Pali szemébe így szóla:

„Becsületes voltam egész életemben,
De te gyalázatos hirbe hoztál engem;
Azért kitiltalak udvaromról végkép.
Jaj neked, ha többet kénszömből átlépnéd!”

Hej de a ki egyszer megszokta a kártyát,
Vagy vígadó korsomák édes tivornyáját:
Nehezen megy annak leszoknia arról,
Akár a kártyáról, akár az italról!

Hát még a ki nem is az ily-féleket,
Hanem a biróné esküjét szereté meg:
Annak a halál is ezerszer könnyebb,
Mint hogy azt az ajkat ne érintse többet!

Nem is láták nyugton többé Csergő Palt,
Ezse még helyén volt, de sokszor csak alig:
Csatangolt egész nap, de senkihez nem szólt,
Nappal álmodozék, álmában ében volt.

Dologhoz nyúl vala, de nem ment a dolog,
Látta, hogy kezében jól semmi sem forog.
Ment a korsomába, hogy felejtessen bár ott,
De hiába itta; az ital nem ártott.

Folyt künn az aratás; oda hajta búja,
Ott is próbált egyet: hátha megvidulna.
Hanem ott az ifjak vig danája mellett
Háborgó szíve még egyre betegbb lett.

Föltette magában, hogyha útját állja:
Megöli a bíró a hol megtalálja;
Nem bánja: had' veszesen hóhér kötelével,
Harangok helyett a varjak temessék el.

Mégis mikor aztán találkozott vele:
Valamitől mindig lecsendesült vére;
Kikerült utjából s csak később bánta:
Mért is nem öle meg, mikor szembe látta!

* Fölolvastattam a Kisfaludy-társaság december-havi ülésén.

Haladott az idő, szép őszi világ jött,
Vetkeződő fákön aszú levél zörgött;
Szétfoszlott a nyári sűrű erdő titka,
Hangját is elveszté megőszült csalitja.

Hegyek mögött a nap pihenni nem szállt még;
De már lent a völgyet előnté az árnyék;
Egyre nőtt és mint egy fekete áradat:
A hegyek oldalán fölebb-fölebb dagadt.

Széljóslo veresség a nyugati égen
Kiteríté fátylát széles messzeségen;
Csergő Pali nézte künn a kertek felett
S megrontott szívéből ilyen beszéd eredt:

„Várj csak bíró, mégis megsíratod ezt te!
Mikor a tűz ott kialuskiz este:
Majd bevilágítom akkor én az eget,
Jaj lesz mindenkinek, de leginkább neked!”

Ki is aludt a tűz oda fenn az égen,
Bíró háza meg is gyúlt késő éjjelen;
S alig hogy kilobbant, a tűz egy percz alatt
A házon, szatagon, csűrön végigszaladt.

Verték a haragot, a falu feltámadt,
Őrjögő vad tömeg állta el a házat;
De csak hiába volt a láрма, a jajszó:
Lobogott fenn a láng, mint egy piros zászló.

Lelkendező szelek csavarták a lángot,
Messez röptive a füstölgő szilánkot;
S Csergő Palinak is a más falurészen
Csak kipirult a ház hirtelen egészen.

Recsegett, ropogott, hányta a sziporkát,
Siettek messziről elegend, hogy oltás;
De mikor megjötték, akkor már a roppant
Égő fedél a ház belsejébe rokkant.

Csergő Pali pedig csak futott szüntelen,
Patakok völgyeken, ávaron bérceken;
Már idegen határ göröngyén járt útja,
Zeibbadó lábait alig-alig húzta.

Leült egy forráshoz; maradása nem volt:
Pirosan vádolta messziről a menybölt.
Bémet az erdőbe, bé a közepébe,
S leült egy százados cseréfa tövébe.

Befogta szemét, hogy az eget ne lássa,
De fölébe sirt a haragok zúgása!
Bedugta füleit, hanem akkor tüstént
Érezni kezdé az égő falu füstjét.

Kora hajnal felé elnyomja az álom.
Beteg felesége ott szenved az ágyon;
Két árva gyermeke kiabálja nevét....
Összereszt erre, még jobban, mint előbb.

Kikre eddig alig tévedt gondolatja:
Azokért valami most úgy szorongatta.
Eddig gyermekeit nem vette semmibe,
De most olyan vadul vert érték a szíve.

Mit eddig nem féltett, valamit úgy félté:
„Hátha szegényeket valami baj érte!”
Gyorsan gondolt egyet: mégis hazamegy ő,
Hiszen úgyse tudják: ki a gonosztevő.

Haza is tért aztán, hanem odahaza
Elébe bűgött a síró harang zúgása;
Három szerencsétlen halált siratta,
Őt pedig hangosan vádolta miatta.

De Csergő Pali is sírni kezdett fennen:
„Jőjjetek emberek, fogjatok el engem!
Nem tagadok semmit, igaz az én szavam,
Im családomat is én öltem meg magam!”

No de ezt se kellett mondani még ismét:
Megtörtözött mindjárt a bíróhoz vitték!
Csörög vasat vertek lábára, kezére,
Úgy hurezták onnan a törvény elébe.

Keserves a börtön ott lenn a föld alatt:
Beteges veríték üli meg a falat,
Penészes az ajtó, a levegő nyirkos,
Egy lépésre se lát magától a gyilkos.

Szeretne meghalni, hanem fenn a bírák
A halált fejére világért sem írják,
Sőt hogy legyen olykor beszélgető fele:
Lelkiismeretét oda zárják vele.

Szomorún telik ott egy nap, mint a más nap,
De az évek ott is lassacsán lejárnak.
Csergő Palinak is csak lejártak lassan:
Jött az idő egyszer, hogy szabadulhasson.

Csikorogva megnyílt a lomha vasajtó,
Feljajdult a magány a szokatlan zajtól.
„Állj fel Csergő Pali! ime jöttem érted,
Szabad vagy: letöltéd a mit reád mértek!”

Egykedvű mosolylyal, szólanul felállott:
S görnyedve követte ki a porkolábót;
Arczát bétakarta mind a két kezével:
Nem bírta meg a fényt elszokott szemével.

Mikor aztán később haza került újra:
Sírva hajta végig a faluján búja;
Síratta gyermekét, régi hitese felét,
Bűnösen eljátszott becsületese nevét.

Kik a szegény embert a faluban látták,
Régi botlásának hogyan síni átkát:
Nem átkozák többet, sőt inkább a részvét
Szeliden békül könyveivel nézték.

Most nem is bánst senkit, most neki sem vétnek,
Zavaros elmével járja a vidéket;
Hol csak könyörülő jó emberek vannak:
Itt egy ócska ruhát, ott kenyeret adnak.

Csupán a gyerekek félnek nagyon tőle:
Sikoltozva futnak mindenütt előle,
Pedig Csergő Pali se kicsit, se nagyot,
De egyet is soha meg se pirongatott.

Az igaz, hogy mikor akkora gyereket
Lát az úton, minő az övé lehetett:
Innen is, onnan is felragadja sorba,
S majd hogy meg nem öli, úgy összecsofolja...

Jakab Ödön.

PLATER EMILIA.

Emlékezés a félszázad előtti lengyel szabadságharczra.
(Folytatás.)

1830. nov. 29-én Varsóban kigyuladt a szabadság fátylaja. Huszonnyolcz egyetemi tanuló megrohanta a Belvedert, Konstantin nagyherczeg várkastélyát. «Le a zsarnokkal!» ezt hangoztatva nyomult be a vakmerő csapat az udvarra, melynek kapuját bezulta. Majd a betört ablakokon keresztül behatoltak a szobákba. Mintha kihalt volna az egész kastély, sehol egy lélek. Szobáról szobára keresték a gyűlölt kormányzót, ki embertelenségeivel a legvégsőig keserítette a kedélyeket, de nyoma se volt sehol.

A hatalmas ember nyugodtan aludt ágyában, mikor az első lövés eldördült. Még erre se ébredt föl, komornyikjának kellett őt kiránczolgálni az ágyból, a ki nyakába kerítve egy köpenyt, kituskolta egy rejtékajtón, mely a nagyherczegné lakosztálya felé vezetett. A kormányzó neje, Loricz herczegnő, rendkívüli szépség volt és lengyel asszony, ki azért ment Konstantinhoz nőül, hogy annak vad és kegyetlen természetét megfékezze. A nagyherczeg bolondulásig szerelmes volt belé, elannyira, hogy bár ő volt az elsőszülött, kit a trónöröklés illetett, kész volt inkább öccsére, Miklós javára az orosz trónról lemondani, csakhogy a lengyel herczegnőt nőül vehesse.

Ennek a lakosztályába menekült a halálra ijedt nagyherczeg, azon módon, a mint az ágyból kivonszolták. A nagyherczegné egész női udvara együtt vala, midőn a nagyherczeg az ajtón bebukott. A remegő nők, urnőjük parancsára, körbe fogták a minden tagjában reszkető nagyherczegét s miattal ez neje lábaihoz csuszott s ruháját csokolta, hogy mentse meg, a nők térdre borulva imádkoztak. A nagyherczegné jól ismerte honfitársait, midőn lovagiasságukra számított. Azok átkutatták az egész kastélyt, de nem törtek be a nők lakosztályába; a nagyherczeg azonban még egy óra mulva is reszkett

a veszély elmulta után s nem bírt lóra ülni a maga emberségéből. Ugy kellett rá fölsegiteni, hogy orosz ezredeihez elmenekülhessen.

Ezzel indult meg a lengyel forradalom, melynek hangja a Visztulától nem sokára a Dináig is elhatott. A csodaszép grófnő föllélekzett. Elérkezettnek látta a pillanatot, melyre oly epedve várt. Mint a többi lithván, ő is számított a lengyelek megérkezésére. De azok nem jöttek. Tengernyi orosz had vas- és tüzgyűrűje rekesztette el a lengyel királyságot Lithvániától s később az osztrolenai rettenetes napok után még a remény is eltűnt, hogy a lithván fölkelésnek tekintélyesebb lengyel sereg szolgáltatson tápot.

De azért a kötelesség fenmaradt, ily körülmények között is megtenni a lehető a közszabadságért. S Plater Emilia hozzájárult.

Ott a dűnaburgi fellegvár komor falai mögött volt a hadapród-iskola. Emiliának két unokaöccsere járt bele. Ezekkel közlé tarték. Ő meg fogja rohanni a várat, s akkor a hadapródok támadják meg s fegyverezték le a muszka helyőrséget.

Vakmerő gondolat, csak női agyban születethetett meg, ki rajongásában tultesz a legvalálkozóbb férfin.

Soká kellett várni az alkalmas pillanatra. Varsó körül már három hava, hogy ropog a puská s Lithvánia egész meg se mozdult. Nincs a ki a fölkelés élére álljon, nincs a ki szervezze. Végre márczius 25-én valahonnan előtör egy kis csapat s kiűzi az orosz Rozje városából. És erre, mint valami varázsütésre fölkel egész Lithvánia.

Emiliát mint a villanyütés, úgy éri a hir. Leereszti szép arany haját, mely eltakarja természet egész a földig s egész kedvtelással vágja le a drága fűrtöket rövidre. Aztán zsinóros huszár-ruhát ölt, tört és két pisztolyt vesz magához s egy barátinője és két hű csatlósa kíséretében Duszjati falu felé indul.

Épen vasárnap volt. Az egész vidék előre értesített népe a faluba gyűlt s a templomot és környékét ellepve, kíváncsian várta, mi fog most történni. Végre jött a vidék jótékony anyala, a szegény nép áldott vigasztalója, a minden kis kunyhóban bálványozásig imádot csodaszép grófnő. Lóháton érkezett, délceleg egyenruhában, kezében a nemzeti lobogóval. A nép örömujjongással fogadta, körülfogta mindenfelől s hallani akarta. És Emilia beszélt. Röviden, lelkesen szölitotta fegyverre a népet a gyűlölt elnyomó ellen s a csodálat és lelkesedés ezerszeres viszhangja adott választ gyujtó szavaira. Az ifjak kaszát, cséphadarót ragadva gyülekeznek köréje, néhány vadászfegyver is előkerül és egy óra alatt nyüzsgő táborhelylyé változik a máskor oly csendes falu. Új és új önkényes csapatok csatlakoznak zászlaja alá s még be sem alkonyult, midőn számba vevén hiveit, kik megesküdtek az élő istenre, hogy a halálba is követik, — úgy találja, hogy egész serege van: 224 vadász, 60 lovas és háromszáz kaszás.

És a kis csapat megindul Dűnaburg tüzet okádó falai felé.

De az orosz is fölébred. April 2-án egy csapat gyalogság állja a fölkelők útját, jól fegyverzett, begyakorlott katonaság, mely nem oly arczot mutat, hogy némán hagyáná magát lekaszálni.

Már pedig le kell kaszálni. A vadászfegyver egy sorlövése után Emilia kaszát ragad kezébe. «Ezzel a fegyverrel győzött Koszciusko!» kiáltja, s rohan előre az ellenséges sorfal felé. A kaszás sereg utána. «Ezzel a fegyverrel győzött Koszciusko!» hangzik végig a sorokon s a kosziniev szorosabban markolja meg kaszáját és — egy óra mulva az orosz csapat egyik fele

ott hever lekaszáva, míg a másik felét mintha a szélvész hordta volna szét.

Dünaburg parancsnoka majd megette mérgeben a fejét, midőn e hírről értesült. Egy csőcselék sereg, éhes, rongyos népség, bottal és kaszával, aztán egy leány vezérlete alatt csúfá teszi a czár vitéz katonáit. Mit szólnak majd ehhez Péterváron. Eh, ezt helyre kell ütni, mielőtt híre terjedne. A rongyos, koldus csőcselék elébe küldi hát két legvitézebb századát, kellő számú lovassággal. Tüzeljenek egyszer-kétszer a tömegbe, aztán vágatassanak a kellő közepébe és kergessék széjjel; — hiszen akár korbáccsal is megtehetik.

Fesioroszinál bukkan egymásra a két csapat. Emilia nem várja be, hogy megtámadják. Még csak most kezd pitymallani s fölhasználva a félhomályt, megrohanja a muszkák táborát. Mire a nap fölkel, nem lát több eleven muszkát. A ki itt nem maradt belőle örökre, ott fut esze nélkül a dünaburgi várdobogón, hogy még elég jókor kerülhessen belül a kapun, mielőtt becsapnák orra elé.

Mert be kell azt csapni, nehogy a rongyos csőcselék benyomuljon rajta az átkozott kaszával. Szerencsére még jó távol vannak. A parancsnok előbök rukoltathat egy egész zászlóalj s nagyobb biztonság okáért két tábori ágyut.

A szegény fölkelőknek nem volt már löszük, puskáiknak nem vehették hasznát. Számuk is megfogyott, meg kimerültek a szokatlan erőfeszítésben. És most ily tulnyomó számú fegyveres erő száll szembe velök, a csaknem fegyvertelenekkel. Lehetetlen volt be nem látni az összeütközés eredményét. Az ágyuk egész utczákat szakítottak közöttük s az oroszok sortüze a közelből egész sorfalakat döntött le belőlük. Végre szétszóródott a kis fölkelő csapat s nem is verődött össze többé soha.

Ez volt sorsa mindazoknak a kisebb fölkelő csapatoknak, melyek Lithvániában alakultak. Egyenkint fojtogatta meg őket az orosz, mielőtt katonailagszervezett századokká, zászlóaljakká s talán hadosztályokká alakulhattak volna.

Emiliát ez alkalommal már körülkerítette az orosz, mikor pisztolyait kistűve, kardját megsuhogtatva, merész iramodással keresztülvágta magát. Nyomon üldözték sok ideig s Duszjati falut, a hol a szabadság zászlaját először tűzte ki a csodaszép grófnő, porrá égették. Emilia könyező szemmel nézte rejtekeiből az egre törő lüángokat. Oly közel hitte már tervét a valószínűsághoz, hogy a dünaburgi erődöt

ABRAMOV TÁBORNOK, FERGANA KORMÁNYZÓJA.

egy merész rohammal kezére keríti! S nem is lett volna az lehetetlen, ha a várparancsnok jó eleve meg nem sejté, mi történik a hadapródiskola növendékei között, s egy szép reggelen a Diebits fővezér seregéhez nem kísérteti az egész rebellis iskolát, illendő katonai fedezet alatt.

Plater Emilia azonban nem abból az agyagból volt gyurva, hogy tudta volna mi az a csüggedés. Kis csapatának töredékeivel a Zaluski alatt alakult nagyobb fölkelő csapathoz indult.

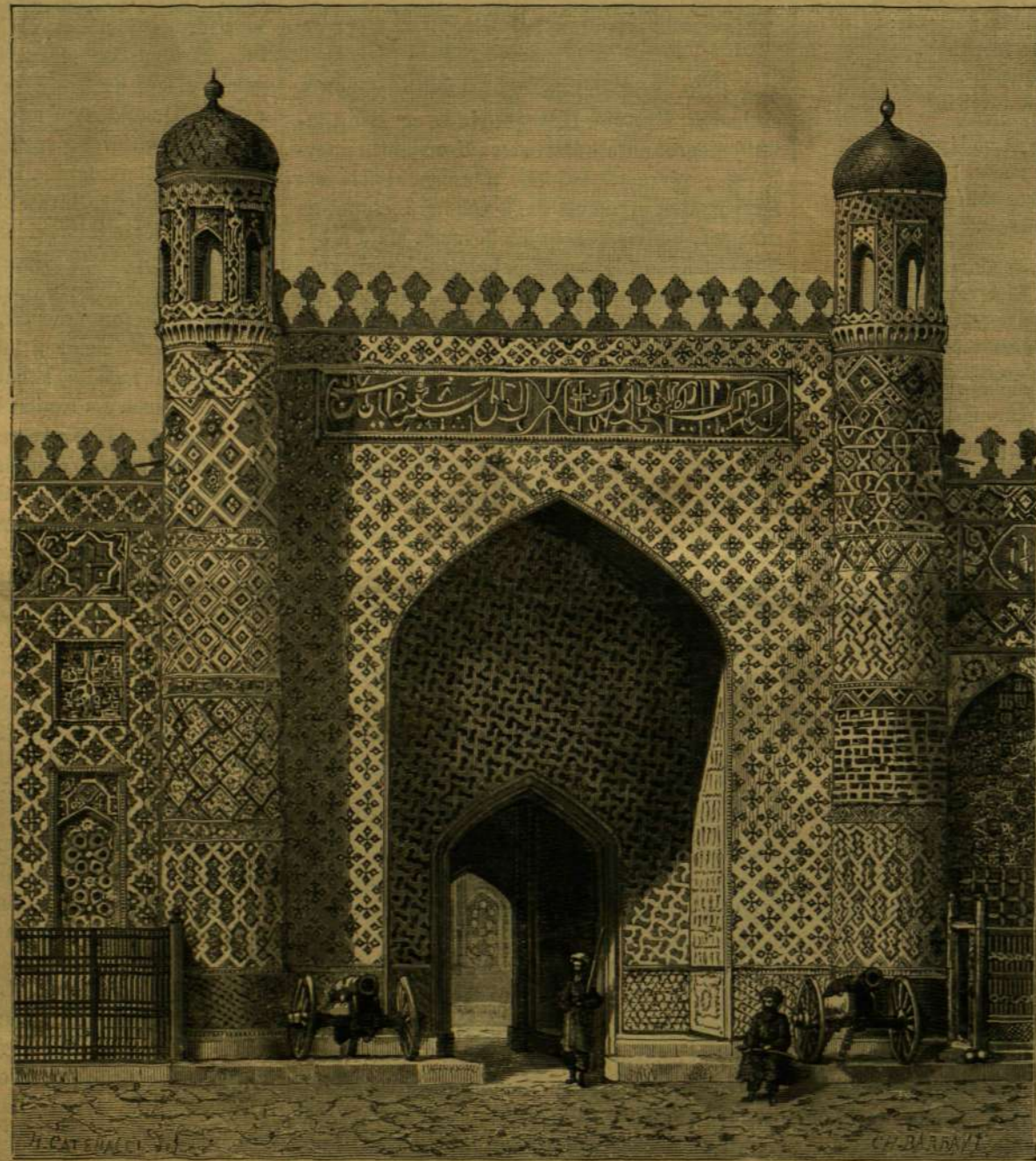
De híre megelőzte. Mindenünnen csődült a nép, hogy megcsodálja azt a rendkívüli jelenséget egy nőben, kit a legvitézebb férfi is mintaképpül vehetett s ki rettentetlenségével és áldozatkészségével tul tett valamennyin.

Zaluski csapata katonai ünnepélylyel, tábori lakomával készült fogadni a hős amazont. Erdőszélen települt meg a tábor s már hozzá láttak az előkészületekhez, midőn, délután egy óra lehetett, heves puskatűz szólal meg a balszárny felől, s nem sokára kifejlődik a sikon az ellenséges haderő, nyomulva előre zárt oszlopsorokban. Egy egész hadosztály két tábornok, Szulima és Malinowszki tábornokok alatt, két ezred lovassággal, egy dandár gyalogsággal s tizenkét ágyuval.

A jobbadán csak egyenesre kalapált kaszával fegyverzett fölkelő csapat hirtelen a kis erdőbe vonult s innen védte magát. Az orosz gyalogság két ízben rohanta meg szuronyszegezve, de mind a kétszer érzékeny veszteséggel kellett visszafordulnia a wikomiri szabad lövészek jól irányzott tüzelése elől. Négy óra hosszáig tartott a küzdelem a kis erdőért s még akkor se lett volna vége, ha a fölkelők teljesen ki nem fogynak minden löszükből. De így lehetlenné válik minden ellenállás. A fölkelők megfutamodnak, s az orosz dzsidás leszur mindenkit, ki utjába esik.

A csata folyama alatt Emilia mindig ott küzdött a legelső sorban az erdőszélen. Puszkája egyszer sem hibázott s egész sáncz alakult előtte az általa elejtett muszkákból. Körülötte ott pattogott a golyó, a gránát szilánkjai forgácsesá törték a fákat mellette, — ő azt mind nem látta, csak lőtt és lőtt rendkívüli nyugalommal, legföljebb akkor árulva el némi izgatottságot, mikor egy-egy ellenséges tiszt ígérkezett kapóra. A harez hevében egész elmerülve, észre sem vevé, hogy vadásztársai egymásután vonulnak el mellőle, futásban keresnek menedéket s ő csak harmadmagával marad. Még akkor se tágit, még egyszer kilövi fegyverét s egész kéjjel nézi egy orosz dzsidás őrnagy hogy fordul le a lőről nagyot kalimpálva. Két társa erőszakkal kénytelen őt elvinni az erdőből. Beleveszik magokat a moesárokkba, hová az üldöző lovasság a különben is fölázott süppedő talajon nem követheti.

Az izgatottságtól, erőfeszítéstől kimerült amazon az ellenség golyózápora közt roskad össze a madasban, hol néhány pillanatig megpihen. Majd összedve utolsó erejét tovább halad a zombék között, néhol deréksüppedve

AZ UJFALVY-PÁR UTAZÁSA KÖZÉP-ÁZSIÁBAN. — A KHOKANDI KHÁN PALOTÁJÁNAK HOMLOKZATA.

IRVING JÁNOS HADNAGY SÍRJA ÉS A „TERROR” HAJÓ NYOMAI 1847-BŐL A VILMOS KIRÁLY FÖLDJÉN.

ÁTHATOLÁS A SIMFON-ÖBÖLÖN.

DÉLI PIHÉNÉS A VIZVÁLASZTÓ DOMÉNÁL.

AZ „INSÉGES KUNYHÓ”.

AZ AMERIKAI FRANKLIN-EXPEDICZIÓ.

— Exczellenziád azt parancsolta, gondoskodjam alkalmas utazó-kocsiról.
— Nos? talált-e?
— Igen milord; városi fuvaros, saját lovai vannak, de ha lordságod parancsolja, postalovakat foghat be
— S mit kér?
— Innen Pisáig, a tengerparti uton harmincz napoleonot saját lovaival.
— Jó. Holnap reggelre rendelje ide, hogy beszéljek vele. Tudakozódott-e az utakról? Teljesen biztosak-e?
— Teljesen, milord; akár London utcaí.
— Elég. Most mehet. Megálljon, Prouting. Ha gyantimám, hogy ön a vendéglői személyzetnek, cselédeknek, vagy bárkinek egy szót fecseg rólam vagy ügyeimről: a következő perczen elbocsátanom önt szolgálatomból.
— Oh milord! Ilyent csak föl is tenni rólam!
— Jól van. Most menjen.
A mint Prouting távozott, a lord újra bezárta az ajtót — s ezzel megnyitotta a kulcslyukat. Az inas nem is mulasztotta el felhasználni az alkalmat. De ujat már nem láthatott. A lord papírcsomagokba rakta a még megmaradt követket; minden egyes csomagot lepecsételt; aztán

NYOMA VESZETT! — FÉLTÉRDRE ERESZKEDETT A BEZÁRT AJTÓ ELŐTT, S BENÉZT A KULCSLYUKON.

utazó tüszője (deréköve) zsebeibe rakosgatta; az egészet bezárta. Aztán író-táskáját vette elő; levélpapírokat, írószert vett ki s írni kezdett. Világosan látszott, hogy több level írásához készül. Közben abbahagyta az írást. Leveleket vett elő s olvasta. Meg újra írt.
A Prouting kíváncsisága végre kifáradt. Félig meggémberedve a hosszas térdelésben, felállott és saját szobájába lopózva, lefeküdt.
Lord Brackenbury másnap indulni akart. De nem indult el. A kocsiáll megegyezett, hogy csak aztán való nap (kedden) reggel kilenczre álljon elő.
Genuában nem volt ügyesebb, sem megbízhatóbb kocsi, mint a 47-es számú vetturino Alessandre Crepi, a kit közönségesen csak «Sandro yuaranta-sette» néven ismertek. Pontos ember is volt s kedden kilencz órákor a Hôtel Feder kapujában állott. Prouting szokott méltóságos lépésével hordotta le a különböző máhákát s rakta fel a kocsi, melybe, a lord kíváncsiságára — kétség kívül a gyorsabb haladás kedvéért — csakugyan postalovak voltak fogva. Lord Brackenbury is jött, néhány perc múlva, uti ruhájában, mely eltakarta derekára kötött tüszőjét; utána a vendéglős, levett sapkával s mély hajlongásokkal.
Kevés idő múlva, mialatt a lord a kocsi egy sarkába, Prouting az inas-ülésre, mely a há-

tulsó bakon volt, elhelyezkedett, — az ostor ünnepélyes pattogása jelenté, hogy megindultak, a járókelőtől és ácsorgóktól elrepett utcákon át, hol a tömeg közt olykor nehéz volt a haladás. Majd a városból kiérve, odasiető utasok, vásárosok és ünneplők csapataival találkozott. De lord Brackenbury mind erre nem figyelt; Proutingot sem látszottak érdekelni. Csak Sandronak volt egy szava, üdvözlete, tré-fája, mindenki számára; mindenkit ismerni s mindenki által ismertetni látszott.
Délután, mikor már két izben váltottak lovakat, Sandro Quaranta-sette egy furesa kis városkába hajtott, egymásra rakott emeletes fedelű ódon házakkal, czikczakos görbe utcákkal, sok szeméttel; de a mi mind nem gátolta az utasokat, hogy ünneplő, ne örvendjenek és mulassanak s templomba ne menjenek, hová unalomból — miután a vendéglőben meglehetősen izetlen ebédjét elköltötte — Lord Brackenbury is betévedt, megnézni a esodatevő Madonna-képet, mely minden fájós szemet és csúszos tagot egy buzgó ima árán csodálatlanul meggyógyít.
Egy öreg ember mutogatta, el- és visszahuzva a képet takaró viseltes függőnyt. Lord Brackenbury egy darab pénzt adott az öregnek.

násra oly csoportozatot képeznek, mintha kovás-műhelyben volnának, s itt a fuvó eszközökkel kellene dolgozni. Az élet küzdelmét jelzik tánc közben, mert fulladozást utánoznak, a czimbalom és bőgő minden csattanására összefogóznak, belekapaszkodnak egymásba és ismét hátrarohannak. A mint a zene elhalóvá lesz, egymást, mintha bolondok lennének, keresztülzik a termen. Ezzel vége is van. Az egész rövid tánc s minthogy célja csak mulatság, nem veszélyes.
* A leggyorsabb vasut Franciaországban Páris és Bordeaux közt közledek, óránként 70 kilométert haladva, Angliában Manchestertől Liverpoolig óránként 76, Petersburgtól Kingscrossig 80 kilométert hagy hátra a vasut. Amerikában New-York és Philadelphia közt a vasut 79 kilométert tesz egy óra alatt, Németországban Spandau és Stendal közt 75 kilométert. A rendes vasutak gyorsasága óránként 45 kilométer.
* A tiszta levegő bevitele a középületekbe most nagy tervezetések tárgyát képezi Londonban s mivel már biztosan észlelték, hogy a magasabb tornyok tetején semmi kód és füst nem létezik, csövek és legyezők által akarják a tiszta levegőt a középületek bensejébe bevinni. E végből törvényjavaslatot is készítettek.
* Kemény tél Amerikában. Míg nálunk rendkívül enyhe a tél, az Egyesült-Államokban az ottani éghajlathoz képest kegyetlen szigorral lépett föl, főleg a keleti részekben. Az északnyugati álla-

— Per Bacco! — mondá ez meglepetve; — egy egész scudi! s én még azt hittem, eretnek!
Két kis gyerek simult a templomból kilépőhöz s «egy kis scudót» kértek tőle.
— Egy scudót? s mit csinálnátok vele?
A fiu gyorsan felelt, hogy narancsot vesz vele; a lord kérdésére megmondta, hogy neve Giovanni, kis nővéreé Felicita. De a leányból egy szót sem lehetett kivenni. Nagy soká s arra a fenyegetésre, hogy úgy nem kap semmit, mondá sugva — hogy filigrán fülbevalót!
— Oh Éva! — mondá a lord nevetve, — s mindeniknek egy-egy scudót adott. A két utca-gyerek, meg sem köszönve szaladt el az ajándékkal.
Ah ez a világ! sóhajtá Lord Brackenbury, milyen szép kívülről s mily rothadt belül!
(Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* A new-yorki legújabb tánc neve «raquet» s mint a «New-York World» írja, nagyon élénk meneti. A polka és keringő jellegét egyesíti magában. A zene oly csattanással kezdődik, mintha új tűzhányó törne ki, s a leányok mintegy megijedve, szorosan tánczosukba kapaszkodnak. A második csatta-

— Ime egy nem közönséges tehetségű ember, a ki 75 évet élt és ebből közel egy fél századot töltött börtönben.
Temetésén 20 ezer ember volt jelen, és e huszezer közt — Hugo Viktor.
A temetőben pedig a tömeg már — hir szerint — százezer fölé növekedett.
Pedig nem volt semmi látványosság; semmi fény, pompa, nem volt zene, pap, még harangszó sem. Az emberek nem szemek gyönyörködésére végett jelentek meg itten, hanem hogy könyvet hallgassanak.
Mindenesetre megható látvány egy oly ember pályája, ki egész hosszú életét, nem mindennapi tehetséggel, egy eszme szolgálatában töltötte, még ha föltehetőleg ez eszme mind-örökké valószínűleg ábránd marad is.
„A francia területen minden ingó és ingatlan javadalom a francia nép sajátja, és egyedül őt illeti meg az elosztás joga!”
Ime kevés szóban a tan, melyet Blanqui hirdetett, melyért több izben halálra ítéltetett és a melyért körülbelül félszázadot börtönben élt át.
Mindenesetre egyike volt a történelem lélektanilag is legtrikább, szokatlanabb tüneményeinek, kikről megállapodott ítéletet majd csak a jövő idő hozand, mely tanaikat részben

BLANQUI.

Már több mint 30 évet töltött fogságban, midőn 1871-ben újból véstörvényeszk elé állították.

«Mi neve?» kérdi a törvényszék elnöke.
«Blanqui Lajos Ágost».
«Hány éves?»
«67».
«Foglalkozása?»
«Író».
«Lakása?»

„A börtön” — felelé a fogoly, némi gondolkodás után, keserű mosolyal.
Azután állították a breton tengerpartra könyökölő Taureau-ba, egy 15. századból fennmaradt erődbe, melyet már XI. Lajos Bastille-nek használt. De az első forradalom ezt a fiók-bástillest is nyugodalma helyezte, s azóta csak néhány tengeri fénytorny-örnek szolgált lakóhelyül. Azonban 1871-ben Versaillesből vett parancsra tíz ágyú vonsozta föl bástyaira, s két főtiszt harmincz legényvel költözködött beléje. A morlaixi öbölben pedig egy hadihajó foglalt állást. Az akkori kormány, nota ene: köztársasági kormány — ekkora fődözetet tartva szükségessé arra, hogy a 67 éves, őszhajú, összetört dongájú embertől nyugton alhassék. A kinek összes fegyverze — mint az átvétel-nél szokásos motozásból kitünt — egy tollkés, két gombostű és egy lúdtoll vala.

Mindamellett a parancsnokló tiszt jónak látta tudtára adni, hogy a legelső kísérletnél, melyet netalán menekülésre teend, bátoriságot veend őt hamarosan lelévteni.

Hja, de mikor ez volt az az ember, a kit Blanqui Ágost Lajosnak neveztek. Ez a név pedig egy rettenetes zászló volt, réme minden fönnálló kormányának, apostola egy olyan hitvallásnak, melyről az emberiségnek meghatározhatatlanul nagyobb része azt hiszi még ma is, hogy az voltaképp soha sem valósulhat, mert annak országa — «nem e földről való».

Igen; de hát ha így van, ha az emberiségnek legalább 9/10-ed része ezt hiszi, hogyan lehet akkor az ilyen «ábránd» hirdetője veszélyes?

Ellenmondásnak tetszik, de azért még sem az.
Mutatja a párisi közösök 1870—1-ki forradalma.

A veszély abban rejlik, hogy azok, a kik e tan iránt fogékonyak, nem elszórva az egyetemes emberiségben, de egy bizonyos ponton, egy tömegben élnek, és ott mérges kelevénynyé válnak az állam testén.

Minden tan veszélyes, mihelyt annak bármely csekély száma, de fanatikus hirdetői, vértanui támadnak.

Ime egy nem közönséges tehetségű ember, a ki 75 évet élt és ebből közel egy fél századot töltött börtönben.

Temetésén 20 ezer ember volt jelen, és e huszezer közt — Hugo Viktor.

A temetőben pedig a tömeg már — hir szerint — százezer fölé növekedett.

Pedig nem volt semmi látványosság; semmi fény, pompa, nem volt zene, pap, még harangszó sem. Az emberek nem szemek gyönyörködésére végett jelentek meg itten, hanem hogy könyvet hallgassanak.

Mindenesetre megható látvány egy oly ember pályája, ki egész hosszú életét, nem mindennapi tehetséggel, egy eszme szolgálatában töltötte, még ha föltehetőleg ez eszme mind-örökké valószínűleg ábránd marad is.

„A francia területen minden ingó és ingatlan javadalom a francia nép sajátja, és egyedül őt illeti meg az elosztás joga!”

Ime kevés szóban a tan, melyet Blanqui hirdetett, melyért több izben halálra ítéltetett és a melyért körülbelül félszázadot börtönben élt át.

Mindenesetre egyike volt a történelem lélektanilag is legtrikább, szokatlanabb tüneményeinek, kikről megállapodott ítéletet majd csak a jövő idő hozand, mely tanaikat részben

vagy egészen valósitandja, vagy pedig, ha kivihetlenekek bizonyulnak, fölöttük napirendre ter.

Blanqui a mult év utolsó napján hunyt el Párisban. Testvéröccse volt Blanqui Adolf Jeromosnak, a nagyhirű nemzetgazdasági írónak. Már szülőhelyén Nizzában bele vegyült a titkos szövetkezésekbe s még igen ifjan szivta magába a kommunisztikus eszméket, melyeket nagy tüzzel hirdetett a juliusi kormány alatt kiadott irataiban. 1830-tól kezdve a börtön és a barrikád között oszlott meg élete. Része volt a «tizenkilenczek» tiltott társaságának. Az 1839. máj. 12-ki fölkelés után, melynek Barbesvel és Marín Bernarddal ő volt a vezére, fél-évig lappangott, de elfogták s halálra ítélték. Első izben, de nem utoljára. A király megkegyelmezett életének s élethosszig tartó fogságra változtatta az ítéletet. A Mont-St.-Michelben, majd Toursban raboskodott, mindaddig, míg az 1848-ki februári forradalom vissza nem adta szabadságát. Ekkor, május 15-én, a nem rég elhunyt Raspailal mintegy 50—60,000-nyi nagy néptömeg élén az alkotmányozó nemzetgyűlés üléstermét szállotta meg, követelve Lengyelor-

deportációra ítélték. A börtön legében megtört szenvedése miatt azonban büntetését várfogságra változtatták, s fogságban volt egész a legújabb általános amnesztiáig, mely a száműzöttek előtt megnyitá Franciaországot s a foglyok előtt börtönük ajtaját.
Még a börtönben sínyelt, midőn Bordeaux képviselőjének választotta. E választás nem nyert megerősítést. De a kiszabadult Blanqui, noha elvénülve, megtörve, kevesebb erélyvel, mégis folytatta agitatori szerepét.
Jelölt volt a községi választásoknál is Páris tizenegyedik kerületében. Elhunyt, mielőtt a választás eldült volna. Kézzel halála előtt napilapot indított «Se isten, se ur» czim alatt, mely azonban előfizetők hiánya miatt csakhamar heti lappá lőn.
Hetvenhat éves korában ragadta el a halál. Szélhűdés érte, midőn éppen egy gyűlésről ment hazafele.

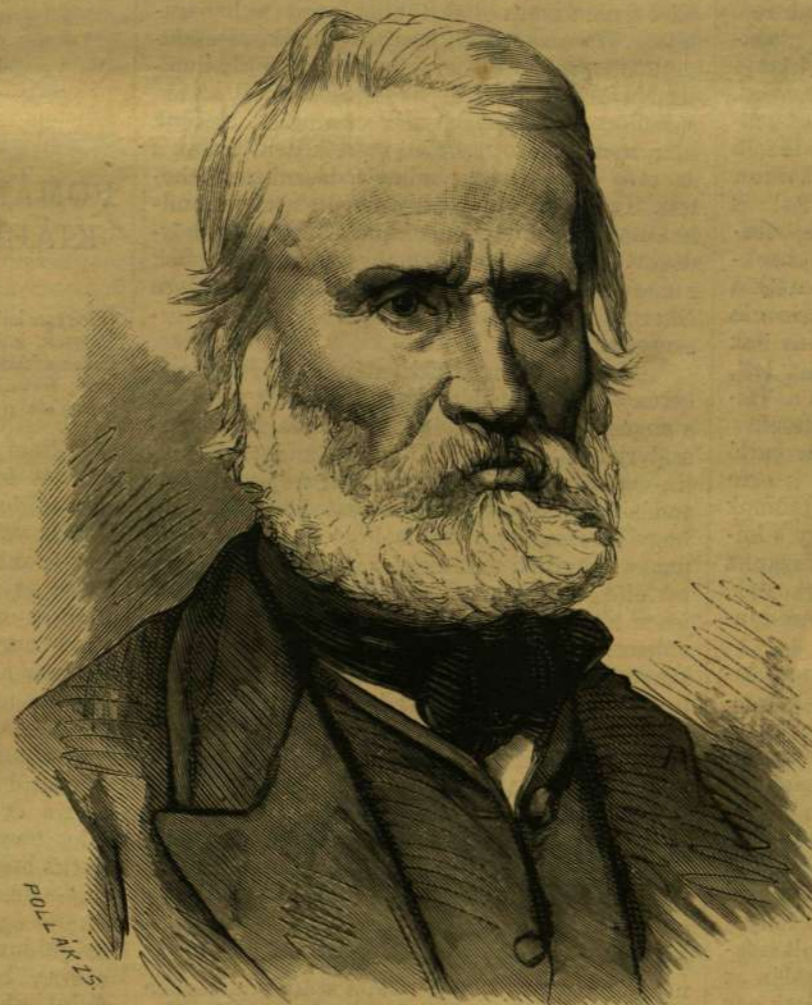
Az amerikai Franklin-expedíció.

Az éjszaki sark megismerésére alig volt valami oly hatással, mint a szerencsétlen Franklin-expedíció sorsa iránt fölkellett érdeklődés. Egyik expedíció ment a másik után a híres utazók fölkeresésére s habár kevés remény lehetett, hogy a zordon vidéken harmincz bosszu év után nyomukat meg lehessen találni, 1878. nyarán az Egyesült-Államok lelkes lakosainak adakozásából új tudományos expedíció indult északnak. Pár héttel ezelőtt tértek vissza e nevezetes expedíció tagjai, hírül hozván, mit három évtizeden át mások hasztalan kutattak, hogy Franklin és társai hol tartózkodtak utoljára, felkutatva azok tartózkodási helyét s a sirt, hol eltemették s ő nekik sikerült először tömegesebb számmal hozni haza ereklyéket ez utazásról.

A nevezetes expedícióról már most módunkban van amerikai lapok közlései után a főbb eredményeket közölni s néhány a helyszínen készült rajzot is mutathatunk be olvasóinknak, melyek e fontos földrajzi eseményről szóló leírásukat megerősítéské tehetik.

Az expedíciót a New-Yorkban székelő «Amerikai földrajzi társaság» elnöke, Daly kezdeményezte. Vezetője Schwatka Frigyes, az Egyesült-Államok hadseregében lovassági hadnagy. Gilder Vilmos, a nagy «Newyork Herald» tudósítója, Klutschak Henrik, prágai születésű tudós, ki az itt közölt rajzokat is készítette s Melms Frank, Wisconsin államból önkényesen csatlakoztak hozzá s azonkívül Eberling József Konnektikutból, mint vadász és tolmács, Tyson kapitány, mint ismert északsarki utazó, Morison és Brown newyorki kereskedők «Eothen» nevű csethalász bárkájokat adták rendelkezésükre. 1878 július 19-én indultak el New-Yorkból, ellátva a szükséges fegyverekkel, élelmi szerekkel s más készülékekkel s legelőször a Hudson-öböl északi sarkán telepedtek meg egy Daly-foknak nevezett csucson a 64° alatt.

Tudományos czéllal határozottak el, hogy a telet itt töltik. Nemcsak azért, hogy az északsarki vidéken élve, az éghajlathoz s a benszültök életmódjához legalább annyira hozzá tördhetnek, mint azt a további kutatások sikere méltán megkövetelhetette, hanem azért is, mivel több jel arra mutatott, hogy a nyomokat legbiztosabban itt lehet keresni. A Hudson-öböl északi sarkán járt hajósok és csethalászok gyakran hallották a benszültöttekét, hogy e vidéken vannak eszkimók, kik európai emberekről tudnak valamit s könyvek és más eszközök birtokában vannak. Már 1858-ban Sir Leopold M'Clintock admirál, Franklin özvegye «Fox» nevű gőzösével a Bellot Straitsban televe szánkákon egész a King William's Landig (Vilmos király földje) hatolt s itt találta az első biztos nyomokat az expedícióról, habár e kutatásokat nem folytathatták kellő alapossgal. Néhány évvel ezelőtt

BLANQUI LAJOS ÁGOST.

gel és kisebb alakban. Ez új jegyeket 1881. jul. 1-én bocsátják forgalomba.

A népszámlálás. A kezdetben elterjedt hírek dacára a budapesti népszámlálás kedvezőbb eredményt fog felmutatni a májusi rádiói számlálásnál. Az eddig összeszámlált kimutatók szerint ugyanis az derült ki, hogy májusban egész házcsoportok és lakások kimaradtak, főképp a külső telkek, nyári lakok nem részeseültek...

Phidias szobra. A nagy zaj, melylyel Athenből Phidias egyik remekének feltalálását hirdették, gyorsan elszűnt. Az újonnan megtalált Athene-szobor utánzata Phidias Parthenoszának, de a művész halála utáni későbbi századokból s mindössze egy méter magasságú, holott az eredeti 12 méter volt az utánzás dícsérük; a kidolgozás római korbeli eredetre mutat. Az arca alakítása sejtetni enged az eredetnek szellemét. A mű olyan benyomást tesz a szemlélőre, mint egy igen jelentékeny költemény közzepért fordítása az olvasó. A lelet tudományos szempontból jelentőségét bír, mivel először nyújt megközelítő képet Phidias művészetéről s az ábrázolás és kompozíció részletei iránt függőben levő kérdéseket megoldja. A szobor márványból van, azonban korántsem ép, mint az athenai nagyhangú táviratok jelenték. A szobor annyiban bír nagy jelentőséggel, hogy Phidias e remekének eddig csak jelentéktelen másolatai voltak meg. Ily másolatnak gyps-öntvénye megvan a berlini muzeumban is.

A családnevek magyarosítása érdekében alakult fővárosi egyesület elhatározta, hogy tájékozó felhívást ad ki, s inti a nevéket magyarosítani akarókat, hogy kerüljék a történeti nevezetességek neveket, sőt a még életben levő nemzetiségű neveket is; továbbá ne y, hanem i betűt használjanak az új nevek végén, mert — dacára az ellenkező véleményeknek — az y épen nem magyaros, igazi régi családok nem is használták, és csak akkor kezdett elterjedni, mikor számos olasz család költözött az országba, kiknek neve szintén i-vel végződött, a magyar családok y-nal különböztették meg magukat. Az egyesület figyelembe ajánlja, hogy az új neveket magyarosító névelőszókkal válasszák, s ne a czikornyás német nevet fordítsák le. Az egyet követőbb kiadványok által fogja kérni a pénzügyminisztert, hogy a névmagyarosítás után járó 5 frtnyi bélyegilletéket törölje el. A kiadványt Jókai vezeti a miniszterhez.

HALÁLOZÁSOK.

JANK János, a szabadságharcban volt honvédek ezredes, meghalt Liptó-Szt-Miklóson, 84 éves korában. Ez érdemes veterán harcos és derék bafai arczképét és életrajzát csak néhány hét előtt, lapunk mult évi 40-ik számában közöltük. Rész vett már a francia háborúban is, s több sebet kapott. 1829-ben a Colorado-féle magyar ezredben hadnagyi rangot nyert, aztán hosszabb ideig Olaszországban volt ezredével. Szabadságharcunk alatt mint őrnagy lépett át a magyar hadseregbe, s vitézül küzdött, s többi közt Komáromban tüntetése a magát, és vitézségi érdemét s ezredesi rangot nyert. A harcok után Liptó megyébe vonult vissza, szegényen, de mindenkitől tisztelve.

életének hirtelen halálal. Kolbenthey egyike volt legképzettebb építészeinknek, s a fővárosban több monumentális épületet emelt. Ezek közé tartoznak a zsidó-szeminarium, a zsidó siketnéma intézet, és valamennyi közt legnevezetesebb az egyetem orvoskari épületeinek telepe az úllői uton.

Eldhunyok még a közlebbi napok alatt: Idős MOLNÁR János alesperes, Esztergom-Szt-György kath. plebánosa, 79 éves korában. — Szigeti Szabó József, Máramaros megye főjegyzője, 59 éves korában Máramaros-Szigeten. — FÁBRY JENŐ, bajai öreg tanító. — Keckemeti BENKE ENDRE, hités ügyvéd, pestvárosi nyugalmozott főfelvétárnok, 62 éves korában Budapest. — KOZSIK PÁL, bajai ügyvéd, Bács-Bodrog megye volt alispánja, ki végrendeletében minden vagyonát bácsmgyei vagytonon árvák nevelésére hagyta, 58 éves korában Zomborban. STEINGASSNER János ismert kávéház-tulajdonos Budapest. 72 éves korában. — HOLCZER ISTVÁN uradalmi tisztartó, 58 éves korában Füzés-Gyarmaton. — ZSUFFA LŐRÁNT, orvosnövendő, s egyéves önkényes, Budapest. — SCHNEIDER FERENCZ, a népszínház zenésze, 62 éves korában. — BAKY LISZLO járásbíró-sági tisztvelő Kun-Sz. Miklóson 36 éves korában. — TÓTH EZEKIEL ferenczrendi szerzetes Érsekújváron.

Előfizetési feltételeink

A „Vasárnapi Ujság” és „Politikai Ujdonságok” 1881. évi folyamára.

Table with 4 columns: Feltétel, Előfizetés, Állás, Megjegyzés. Lists subscription rates for different locations like Hungary, Transylvania, and abroad.

Kiadó-társulat és szerkesztőség, egy mint eddig, ezután is azon lesznek, hogy a Vasárnapi Ujság és társulapja a Politikai Ujdonságok szellemi tartalmában és külalakjában, diszben és terjedelmében folytonos haladást mutassanak föl. Ehhez képest főlapunkat, a Vasárnapi Ujságot, jövőre is valahányszor az események, vagy a fölmerült tárgyak érdekessége, nagyobb fontossága vagy kívánják, megváltoztatjuk terjedelmében, többször rendkívüli külön mellékletekkel adjuk ki. A Politikai Ujdonságok terjedelmét havonként egy ível növeljük, főleg az oly fontos gazdasági rovat bővítésére.

A „Világkrónika” képsé hetikéntől új évtől kezdve bővebben alakban és terjedelmében jelen meg, azon ezéltől, hogy állandóan nagyobb elbeszélések és regényeket is nyújthatson olvasóinak, melyek a világirodalom legérdekesebb termékeiből lesznek válogatva, s időnként képekkel ellátva. A Világkrónika ezenfelül, mint hetilapjaink közleményeinek kiegészítője, megtartja eddigi rovatát: a hazai és külföldi általánosabb érdeklő eseményeket, az azokban kiválóan szereplő személyiségeket népszerű nyelven irt magyarázatokkal kísért képekben mutatja be; közöl tájékoztató cikkeket, utirajzokat, nép- és tájismertetéseket, szemléltető jelentéseket a hazai és külföldi közérdekű mozzanatokról, találmányokról, fölfedezésekről, úgy szintén mulattató próbák közleményeket, közhasznu tudnivalókat stb. — A „Világkrónika” 1880. évi folyamán 2 forintért meg fölolvastat kapható. — A „Vasárnapi Ujság” 1881. évi előfizetői a Világkrónika új folyamát évnegyederre 50 kr-ért, félve 1 frt, rendelhetik meg. Verne Gyula „A Jangada, nyolczszáz mérföld az Amazonon” című legújabb regényének közlését a „Világkrónika” 3-ik számában kezdte meg.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala (Budapest, egyetem-utca 4. sz. a.)

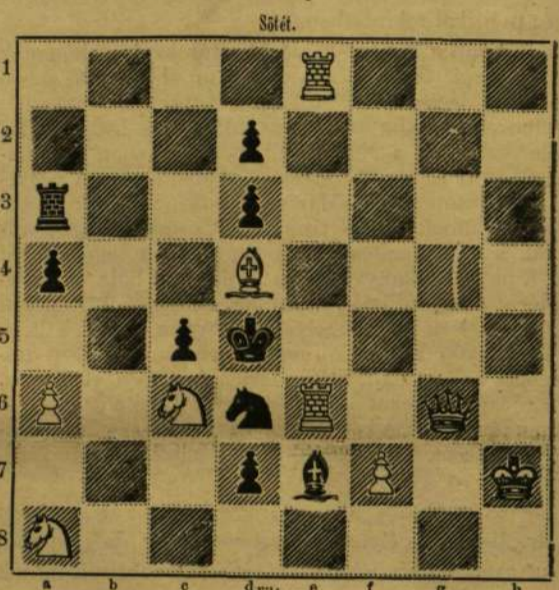
SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Dalok I. II. (A völgyekbe.) Sokat nyertek az egyszerűség által. Közlendők közé soroztuk. B. F. Dalok. A III. lett volna legjobb, melyet én kihúztam. Pehely-könyű dolgok, melyekből előlvasás után alig marad benyomás lelkünkben.

Az eszményi jorzentizmus. Mi nem használhatjuk s oly lappal sincs összeköttetésünk, melynek közlése ajánlhatók. Pár héttel a szerző rendelkezésére tartjuk. A szerelem. Tárnya eleséplét, kidolgozás kuszált és pongyola. Nem közölhetjük Körölsnél ez volt véleményünk az előbbiről (Hajnai Jülia) is. Joroki János. Van benne eszme: kár, hogy kidolgozása nem felel meg a mai köztársaság fokozottabb igényeinek. Csillagsugáros új van. Az utolsó versszak annyira a Heine-é, hogy plágiumnak is mondható annál inkább, mert a többi is élenken emlékeztet Heine-re, bár nincs túlé végegyesen. A másik, a refrainnek egy pár helyen gyöngőbe alkalmazását leszámitva, csinos volna; de nem a mi közönségünknek való.

SAKKJÁTÉK.

1102-dik számú feladvány Stonchouse J.-tól.

Világos indul s a harmadik lépésre máttot mond.

Az 1097. sz. feladvány megfejtése.

Table with 4 columns: Megfejtés, Állás, Megjegyzés. Provides the solution to the chess puzzle, listing moves like H44-e6 and V33-c5.

Helyesen fejtették meg: Veszpremben Fülöp József. Sárospatakon Gézez Károly. Debreczenben Zagyva Imre. Nagy-Dobronyban Németh Péter. Budapestben K. J. és F. H. A pesti sakk-kör.

HETI NAPTÁR. Jan hó. Table with 4 columns: Nap, Katholikus és protestans, Görög-Orosz, Izraelita. Lists dates and corresponding religious observances.

Tartalom.

Szöveg: Az Ujjfalu-pár utazása Közép-Ázsiában. Erdő Béli-től. — Csergő Pál. (Költemény.) Jakab Öndöntől. — Plater Emilia. Emlékezés a felszárult előtti lengyel szabadságharcra. Török Kalmitól. — A lisszaboni földrengés 1755-ben. — A kleptomaniáról. — Nyoma veszett! Angol regény. — Egylevel. — Blanqui. — Az amerikai Franklin-expedíció. — Két szám különös sársátság. Bodola Lajostól. — Román művészeti és iparkultúra Bukarestben. — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyletek. — Egyház és iskola. — Mi újság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár. Képek: Az Ujjfalu-pár közép-ázsiai utazásából: 1. Mohamedán mecset belseje. 2. Khudajar khán. 3. Abramov tábornok. Fergana kormányzója. 4. A khokandit khán palotájának homlokzata. 5. Az amerikai Franklin-expedíció: 1. Déli pinés és viráztulató dombnál. 2. Irving János hadnag sírja. 3. A »Terror» hajó nyomai 1847-ből a Vilmos király földjén. 3. Az »inségys kunyhó». 4. Áthatalás a Simpson-tó fölött. — Nyoma veszett! Földtérkép szerkesztő a bezzárt ajtó előtt, s benézett a kulcslyukon. — Blanqui Lajos Ágost.

Pserhofer J. gyógyszerész Bécsben, Singerstrasse 15. Advertisement for 'Vértisztító labdacok' (blood-purifying pills) and 'Amerikai köszvény-kenőcs' (American scabies ointment).

Amerikai köszvény-kenőcs, gyorsan ható, kétágtelvény legobb szer minden köszvényes és ezúza baj. Advertisement for various medicines and health products.

Chinai toilette-zsappan, élet-essencz a (prazi ceppok), Fiaker-por, Lendtner testvérek híres tyuk-szem-tapasza. Advertisement for hygiene and medicinal products.

Kölni viz EAU DE COLOGNE. A legkitünőbb s az egyedül valódi a feltaláló eredeti receptje nyomán destillált kölni viz. Advertisement for Cologne water.

Fontos távol, rövid és gyenge-látóknak! A legjobb szemüveget szolgáltatja jótállás mellett SOLOMONSON N. H. lászterész. Advertisement for an optician.

Eötvös-naptár 1881-ik évre. Tartalma: Naptári rész, Bélye-ekről, Szőlői Károly, Majer István, Arany János, Tanári jubileum, Péterfy Sándor, Tóth József, Arcz-képek. Advertisement for the Eötvös almanac.

Borászati naptár 1881-dik évre. Tartalma: Naptári rész, Bélye-ekről, Európai államok bortermelése, Magyarország borvidetei, Bálint bácsi jóvendölésai. Advertisement for the Winemaking almanac.

Elismerő nyilatkozat. Tek. Fácányi Ármán gyógyszerész urnak Budapest-Kőbányán. Advertisement for Dr. Fácányi's medicine.

Leányaink és jövőjük. Weisz Károly után németből átdolgozta TÓTH PÁL. Ára füzve 80 krajczár. Advertisement for a book about women's education.

ARCZBŐR. A szépség egyik fő feltétele a szép arczbőr. Advertisement for skin care products.

VÁROSHÁZTÉR 9. SZÁM BUDAPEST.

Valódi Franciaország

ILLATSZEREK

SCHWARZ-FRIDERIKA

ROSE CHYPRE, ESS-BOUQUET, AXORA BREONIE, JOCKEY CLUB, RESEDA, YLANG-YLANG, VIOLETTE, YFONAX, EAU DE COLOGNE stb.

A "RAVISSANTE" KÜLÖNLEGESÉGE KÖZPONTI FÓRAKTÁRA

VÁROSHÁZTÉR 9. SZÁM BUDAPEST.

Pagliano Ernő tanár
vértisztító
szörpje

Nápolyban, 4 Galata San Marco, Pagliano Ernő tanár házában lesz előírva. A florencai ház bejárata, miután az egész dízet Nápolyba lett átteve.

Pagliano Ernő tanár az egyetlen, mivel nagybátyja, Pagliano Jeromos tanár értékes fölfederésének titkát közölte, a mint ezt ha szükséges lenne, jogerejű okiratokkal is bebizonyíthatja.

Jelenben Pagliano Ernő tanár az egyedüli készítője a valódi Pagliano-szörpnek; e nyilatkozásért tétetik, hogy többenként se legyen a számos hamisító által rászedhető.

Szóp átvételében 1.40 litr. dobozokban por granát kivonattal 1.40 ltr. 6221.

Egy gyermek- vagy beteg-szobából sem hiányozható.

Bittner's CONIFEREN-SPRITZ.

természetes hamisítatlan, lepárolt termék a fenyőnek; frissítő és fertőtlenítő szer a gyermek- és beteg-szoba, valamint a gyermek-agyas szobája számára, óvó szer a fertőző betegségek, úgymint: diphthéria, vörheny, kanyaró, himlő, hagymáz, mocsáriás, stb. ellen, balzsamos gyógyító szer a legző szörvek, legelőre, idegerősítő, fájdalomcsillapító szer gyöngécs, idős-főfájás, köszvény, esz. fogfájás stb. ellen, szájvíz a fogak és száj tisztántartására, valamint ebből a rossz szagnak eltávolítására.

Egyedül és kizárólag kapható a **Bittner-főle conifera-szesz**

Bittner Gyula

gyógyszerésznél Reichenauban, Alsó-Ausztriában, valamint az alább nevezett raktárakban. Egy üveg conifera-szesz 80 kr., 6 üveg 4 ft., egy szabadkezőt porlasztó-készülék 1 ft. 80 kr. **Budapestben Török József** gyógyszerert.; **Sopronban Reekert** gyógyszer.; **Temesváron Stinner F.** gyógyszer.; **Valódiilag csak a védjeggyel! A szasznad. porlasztó készülék** - ezéget viseli beíntve, „Bittner, Reichenau, N.-Oe.” 6173

VASÁRNAPI UJSÁG

Kilételtélt fítteltek: VASÁRNAPI UJSÁG és / egész évre 12 ft POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: / félévre ... 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: / egész évre 8 ft / félévre ... 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: / egész évre 6 ft / félévre ... 3 * Külföldi előzetesekhez a postaiag meghatározott viteldij is csatolandó.

4-ik szám 1881. BUDAPEST, JANUÁR 23. XXVIII. évfolyam.

Eredeti keleti RÓZSATEJ,
Rusz Károly, gyógyszerésztől,

a bőre állanatra, nem pedig hosszú használat után oly gyöngőbb, vaklósan fehérebb, fiatalos friss színezetű, mint a mely semmi egyéből származik, és nem ártó, a rodotól eltávolítja, valamint minden egyéből származó varry barna bőrszínű is, és egykorra jó hatással van minden testre. Ára 1 ft.

Dr. Landster illatos hajbalzsama.

biztonságos teljesen megválasztott szer, hogy kímélti hajadat után a haj kímélésén teljesen megválasztott szer, annak névszó előmozdítások a haj kopra tökéletesen kímélt legyen. Ára 1 ft.

a különlegesek legkíméletesebben megválasztott vizsgálva törvényesen védte, jóhatálla mellett teljesen ártalmatlanok.

Vatódí minőségben szállítja a készítő:

Rusz Károly utódja (Czerny A. J.)
Bécs, I. Wallfishgasse 3.

Kitüntetve az 1880-ki bécsi, welsi és st.-pölteni kiállításokon.

Raktárak a következők: **gyógyezárakban:** Török József, Budapest; Rétcsnek Debreczenben; Wandraschek Kassán; Hintz Kolozsvárt; továbbá Elías Hiltzberger Áradon, a legelső más fővágy- és illatszertárakban. További raktárak meg állítanak. Kimerítő (képes) felvezetése valamennyi különlegeséget kivánatra 1879-ü és bérmétre megköteltik.

Dr. Stahl-féle REMEDIUM
(egyetemes gyomor-likőr).

Kitüntetve bécsi, st.-pölteni és welsi 1880-ki kiállításokon.

Valóban csodálatos életenteli és kivált az emésztést elősegítő tulajdonságát mind az egyén és maga emben. Kikötően megfog, fokozza az étvágyat, és valóban hálal szeri képer minden gyomorban. Általán véve a hirtelen, utaró, vadakozó, gyatájások és he pi kirándulások alkalmával megfoghatatlanul szolgálhatok teaz.

1 (nagyüzletos) eredeti üveg (törvényesen védett) 1 ft.; egy üveg 12 (áreggel fél 10-80).

Valódi minőségben a készítőnél:

CZERNY ANTAL J.
(RUSS KÁROLY utódja).
Bécs, I. Wallfishgasse 3.

RIKTÁRAN a következők: **gyógyezárakban:** Török József, Budapest; Rétcsnek Debreczenben; Wandraschek Kassán; Hintz Kolozsvárt; továbbá Elías Hiltzberger Áradon, a legelső más fővágy- és illatszertárakban. További raktárak meg állítanak. Kimerítő (képes) felvezetése valamennyi különlegeséget kivánatra 1879-ü és bérmétre megköteltik.

Kimerítő (képes) felvezetése valamennyi különlegeséget kivánatra 1879-ü és bérmétre megköteltik.

„Barátomnak használt edző, én is próbált tetek vele.”

Már kilenczven éve annak, hogy **II. József császár** jónak látta, ezen **egészségi labdacok**

feltalálóját egy szabadalom által kitüntetni: Ezen labdacok lételesen ártalmatlanok, és pusztán gyógyulást hozó növény-anyagokból kesztetik; hatáskura névze fellémlük a keseri ásványvizeket és más hajtó szereket, mely körülmények kátharásban, felfúvódásban, szédülésben, fejfájásban, vállfájásban, aranyérben, bőrkítésekben, sárga-ágyban, rápkóban, köszvényben, vízibetegségben és vesebajokban szenvedőknek a legmelegebben ajánlatnak figyelemükbe.

Ezen kárpáti egészségi labdacok valódi minőségben kaphatók:

Budapestben, Pataky Károly gyógyszerész urnál. Széchenyi sétány az új épülettel szemben. **B-Gsaba Badics Elek** gyógyszerész urnál, **Debreczen Michalovits István** gyógyszer. urnál, **Malacsán Fridrich János** gyógyszer. urnál, **Pozsonyban Piszatory Bodog** gyógyszer. urnál, **Szegeden Kovács Albert** gyógyszerész urnál, **Temesvárott Tárcaay István** gyógyszer. urnál, **Zágrábban Mittelbach Zsigmond** gyógyszer. urnál.

Egy 15 labdac-ot tartalmazó skatulya 21 kr. kerül, egy 6 skatulyából álló tereker 1 ft 5 kr. és 5 kr. a fuvarlevél. Bérmétre kúteltek a megrendelt mennyiség akkor, ha a labdacok árához 20 kr. mellékeltek a bérméteséket ezáltal. Szerem megrendelések legjobb pénztárványokat használni. 6210

Kivonatok a hálairatokból.

Idé mellette kikötök 5 ritót és három, szíveskélük érte azon vértisztító labdacokból kivétel, melyeket már évtől is igen kímélő, nehány német utuntatással együtt. En e labdacokat igen jó sikerrel használtak, igen sok bajtól mentettek meg és csak áldást kívánnak felfedezőjöknek.

Krajova, 1879. apr. 6. Tízlettel maradtam idős Vidts János s. k. Ezennel lelkesen bizonytom, miszerint pillanat sok betegséget ellen kitűnő hatással bírnak, s az-ökök alapján azokat minden segítő keresnek.

Kriva, 1879. febr. 2-án. **Miszaga Pál,** plébános. Kikötő pillanat, emésztési bajomban a legjobb sikerrel voltak.

Sasón, 1877. október 18-án. **Skarda József,** halász. Egészségi pillulat roccolt egészségemre jó hatással voltak. Isten áldja meg Önt, amiért oly kitűnő, gyógyhatással szer sikerrel összejáratna. Kötelességem tartom, az Ön labdacait minden betegnek a legjobb lelkesemmel ajánlani.

Mosár, 1879. május 14-én. **Zime man József,** plébános. Alulról ezennel nyilvános közönetet monok a labdacok által előrt eredményért. Mintán a labdacokból egy tekercset bevetttem, egészésem hálá lettemek vissza, de, de, de, hogy már azelőtt néhány évig hasztalan keresem segítséget mindfélék.

Nagykák, 1878. augusztus 29. **Radix János.** A szenvedő emberiség érdekében tudatom tisztelt uraságoddal, hogy az uraságoddal meghozott labdacok, nálam, egy 75 éves embernél, ki már 30 év lefolyta alatt az aranyérben teletts sok szenvedett, igen jó hatást eredményeztek.

Balassa-Gyarmat, 1878. nov. 22. **Pongrácz Károly,** kir. tanácsos.

IRLAND.

IRLAND, a beteg ország; Dublin, a koldusok városa — írja Szemere Bertalan már 1837-ben, «Utazása»-ban, a hol oly szívzorító képet fest a szerencsétlen szigetéről. «A fővárosban, — ugymond, — mocsokos, zöldeshalvány némberek káposztát, burgonyát, hagymát, gyümölcsöt árulnak s egy vevőt egy csorda veszkörül bámulva és irigylve a boldogot, ki enni fog. S akaratlanul is kérdi az ember, mikép adhat el élelmet, kinek testén a hét sovány esztendő nyomai látszanak? miként lehet annak eladni halója, ki a falhoz kénytelen háttal fordulni, hogy teste meztelenségét elrejtse? Látni gyermekeket és anyákat, kik különösen a zöldépiacokon, mint tyukok és csibék a szemeten mendegélnek és szedegének, s a mit találnak, egy szem cseresznyét, köszmetét, salátát s káposztalevelet vagy torzsardarabot, mit azon állapotban, miben fölvtették, kácsakint nyomban elnyelnek. S vannak, kik, talán mivel egykor jobb napokat éltek, a szeméret kimelől sötétben, este jönnek elő, lepedőbe vagy rongyköpenybe burkoltan s a konyhaablakok rácseinál heverve mohón lesik a burgonyahéjt s morzsálcot, mi a tehetősek után ki szokott hanyatni.»

Szép föld, gyönyörű táj az Erin szigete, a partjai mellett elevezel, hasonló a tengerparti csigához. Nézd, hogy tündököl s belül büzhödtestet rejteget.

Nyomor tanyája az egész ország. A szegény nép sorsa, ily nagy tömegben, sehol a föld kerekén nem oly siralmas, mint itt közvetlen szomszédjában a mesebeli kincsek, a duszagdagságok raktárának, Angliának, mely aranybilincseibe verve vonsolja maga után a nagy kerek világot.

A földet turó s verejtékével áztató szegény nép 20 négyzetlábnyi térre szorult. Fala sárból, fűdele gazból. Padlása nincs, s a földén hiányzik a kémény. A pusztá földre van helyezve az egész. Ajtónak pár deszkát szegeznek össze, egy lyukba üveget tapasztanak, az az ablak. Este zsirba mártott rongymécs vagy falforgács világítja meg a zugot. S ezért a hitvány lyukért 20—40 forint rónak le béréből a szegény munkásnak, ki csak ünneppan etetik keayeret s örül, ha nyári hónapokban tejet kaphat, egyébkor örökké csak burgonyát eszik, egyszer napjában s akkor sem eleget. Teste elgyöngül a

rossz tápláléktól, a nedves lakástól, a félmeztelenségtől, csupasz földön hálástól. Ahhozjárul, hogy a legrosszabb fajta burgonyát termeszti, mert ez terem legbővebben s jumiustól szeptemberig, mikor a régi burgonya már megromlott s az új még nem érett meg, a kicsirázott, félig rohadt undok kolompért dudavafélével vegyíti, ugy eszi. Öreg, özvegy, beteg, árva egész kolduskaravánokban vándorol kéregetve szállást és edelét. Ha pénzértékre veszik, az angol munkás családja 40 font sterlingot fogyaszt el évenként, az irlandie — ötöt.

S mi az oka e képzelhetetlen nyomornak, az évről-évre előforduló éhínségnek? A tulszaporodás? Oh nem. Parnell kimutatta, hogy népességre Irland csak a tizedik helyen áll, mert itt egy angol négyzetögmértföldre 169 ember

esik, Angliában 380, Belgiumban 469 s nincsen ilyen nyomor.

A mostoha kormányrendszer az ok, mely egyéb keresetforrásokról nem gondoskodik, mindenkit csupán a föld után élni kényszerít, s a kinek földje nincs, koldusbotra szorít. Az ipar elhanyagolása s az, hogy az ország jövedelmét nem az országban költik el a gazdagok.

Két népes és nagy osztály van, két osztály, mely a szegénységgel szomszéd s előbb-utóbb ebbe sülyed bele: egyik a kisbérű, kinek 10—12 holdja van, miért a bért termékben fizeti; másik a béres, ki két hold földét bérül kapja attól, a kinek állandóan dolgozik. Munkás mind a kettő, de amannak se marad többje, mint a mi háznépe táplálására okvetetlen szükség, ez utóbbi két holdja jövedelméből nyo-

Minden családnak nélkülözhetlen a délmagyarországi tápláló és egészségi kávé.

Mint legjobb szer elismerve minden gyomrának, valamint hosszú betegségek után fellábbhatkánál, szilvgy telítőkénél, kivált pedig gyermekekénél, görvény, kiserpedés, hasmenés, sápkor és idegkórt ellen; továbbá mint kitűnő gyomroszer és pedig gyomorajkánál valamint kökögénylél. (Diphthéria, riták) mint kitűnő preseratív gyógyszer ajánlatos. Egy csomag 4/4 90 kr., kis csomag 50 kr.

Dr. Fáykiss

szepesi kárpát-növény-kivonata egy üveg 1/2 szálattal 75 kr., egy skatulya használati utalással 55 kr., szepesi-kárpát-növény-tea, egy csomag: használati utalással 50 kr., kisebb csomag 25.

Mell-és tüdőbetegeknek?

Tíz év óta a legjobb sikerrel használtattak és ajánlatottak: köhögés, hurut, rakóhűség, köh-hurut (seranfórum), nátha (infirma), szilvgyteltség, lékzetes bajok, osdatörzés, kifeltett tori gyuladás, tüdőgyuladás és egyéb köh- és szilvgyteltségben. Valódi minőségben kaphatók magánál a készítőnél Fáykiss József, gyógyszerésznél Temesvárott (József-utca). Budapest: Török József, gyógyszerésznél Király-utca 12. sz.; Thall-sayár és De 12. kerületnél, Készakty L. Erzsébet-té 1. sz. Kochmeis-ter Frigyes utódjánál, és legjobb magyarországi gyógyszerésztárban.

Dr. Stahl-féle REMEDIUM
(egyetemes gyomor-likőr).

Kitüntetve bécsi, st.-pölteni és welsi 1880-ki kiállításokon.

Valóban csodálatos életenteli és kivált az emésztést elősegítő tulajdonságát mind az egyén és maga emben. Kikötően megfog, fokozza az étvágyat, és valóban hálal szeri képer minden gyomorban. Általán véve a hirtelen, utaró, vadakozó, gyatájások és he pi kirándulások alkalmával megfoghatatlanul szolgálhatok teaz.

1 (nagyüzletos) eredeti üveg (törvényesen védett) 1 ft.; egy üveg 12 (áreggel fél 10-80).

Valódi minőségben a készítőnél:

CZERNY ANTAL J.
(RUSS KÁROLY utódja).
Bécs, I. Wallfishgasse 3.

RIKTÁRAN a következők: **gyógyezárakban:** Török József, Budapest; Rétcsnek Debreczenben; Wandraschek Kassán; Hintz Kolozsvárt; továbbá Elías Hiltzberger Áradon, a legelső más fővágy- és illatszertárakban. További raktárak meg állítanak. Kimerítő (képes) felvezetése valamennyi különlegeséget kivánatra 1879-ü és bérmétre megköteltik.

Kimerítő (képes) felvezetése valamennyi különlegeséget kivánatra 1879-ü és bérmétre megköteltik.

„Barátomnak használt edző, én is próbált tetek vele.”

Talaltatott 32 forint.

Mindazok által, kik egy 40 darabból álló teljes készletet 6 személyre megrendelnek, és pedig:

6 db asztali kés, valódi angol acélpengével	9.- 2.25
6 db asztali villa, tónor, egy darabból	5.50 1.45
6 db evőkanál	5.50 1.45
6 db kávékanál	3.- .75
1 db levesterítő	4.- 1.-
1 db tejmerítő	2.- .50
6 db kényvartató	6.- 1.50
6 db angol Viktoria-tálca, finoman bonyolva	2.- 50.-
2 db szalon v. asztali tyertartó, legújabb alak	4.- 1.-

Minden a legjavesebb, legfinomabb britannia-estől és ára fél 4.10 helyett most, csupán fél 3.70 csomagolással együtt.

Daczára a bécsi szédőlegesen alapuló, hirdetések versenyének, gyártmányunk a legnagyobb, legértékesebb és legelőszerszerű.

egyedül és csupán valódi britannia-estőlnek lett ezerszeresen elismerve, ami minden egyéb öndíszeséttől élmélet bennünket.

Szállítás minden irányban az öszeg beiktatása vagy utánvé mellett.

Sok évtől megrendelőinkkel van szerződésünk tudni, hogy röviddel ezelőtt még több ezer darab valódi britannia-estől tárgyat kapunk raktárba és bárhol kivánatra küld belőlük kimerítő árjegyzéket ingyen és bérmétre, az

egyesült britannia-estől-áru gyári raktár
Budapest, városház-lér 9 V Haris-bazár 17. bolt.

Theo tanár szakállhagymája,
legjobb és legbiztosabb szer a szakáll szép növesének eszközlésére.

Számtalanon vannak, még legmagasabb rangú férfiak között is, kik szép szakállukat csupán a szernek köszönhetik.

E szer a szakáll hirtelen gyorsan növesíti, úgy hogy általa még 13 éves ifjak is a legelővidék idős alatt teljes szakállhoz jutnak, mielő a bizonyítványok ezrei is tanuszkodnak.

Kér Fereszt gyógyszerésztől urnál Britanban.

A nőnek kitűnő **Vado-féle szakállhagyma** kitűnőnek bizonyult, mit közönetem mellett ezennel tudomására adok.

Mitek, 1879. szept. 25-én. **Ötvegyé József.**

Férfi József urnak Prágában.

Számos közönetem a szakállhagymáért; nagyon jónak találattok. Mindenkinek a legjobb lélekkel ajánlatom.

Schwarzbach, 1876. febr. 25-én.

Hirt Károly s. k. építési vállalkozó.

A szakállhagyma joggal mondható csodaszernak. Alig négyhetet használat után örömmel lákom régi óhajátomat teljesedése menni. Kérem önt stb.

Tesschen, 1879. május 25-én. **Kirája Wessel, óras.**

Valódi minőségben Budapestben csak **Török József** ut. gyógyszerésztárban, kényv utca; kapható: Pozsonyban **Piszatory Feliszló**, Mihálykapu; Temesváron **Tárcaay István**nál. Egy csomag ára 2 ft 10 kr. 6251

FRANKLIN-TÁRSULAT magyar írók. Intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4.) megjelent és kapható:

KOSSUTH-NAPTÁR
1881-dik évre.
Szerkeszti **HONFI TIHAMÉR.**
XIV. évfolyam.

Kossuth családja nagy czim- és számos kissebb képpel.

Ára füzve 40 Kr.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, egyetem-utca 4. szám.)

PARNELL KÁROLY.